הִלְכוֹת תְּפִלִּין סִימָן כט ל

כט וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (ס) (א) אֵין לְבָרֵךְ שׁוּם בְּרָכָה כְּשֶׁחוֹלֵץ תְּפִלִּין, אֲפִלּוּ כְּשֶׁחוֹלְצָם עֶרֶב שַׁבָּת (ב) בֵּין (ג) הַשְּׁמָשׁוֹת:

ל זְמַן הֲנָחָתָן. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א א זְמַן (א) הֲנָחָתָן בַּבֹּקֶר מִשֶּׁיִּרְאֶה אֶת חֲבֵרוֹ ב הָרָגִיל (ב) עִמּוֹ (ס) קָצָת בְּרִחוּק אַרְבַּע אַמּוֹת וְיַכִּירֶנּוּ: **ב** ג אֲסוּר לְהָנִיחַ תְּפִלִּין (ג) בַּלַּיְלָה, שֶׁמָּא יִשְׁכָּחֵם (ד) וְיִישַׁן (ג) [כ] בָּהֶם. ד אִם הֲנִיחָם (ה) קָדָם שֶׁתִּשְׁקַע הַחַמָּה וְחָשְׁכָה עָלָיו, אֲפִלּוּ הֵם עָלָיו (ו) כָּל הַלַּיְלָה (ז) מֻתָּר, (ח) וְאֵין (ג) [ג] מוֹרִין כֵּן. * ה אִם לֹא חָלַץ תְּפִלִּין מִשֶּׁשָּׁקְעָה חַמָּה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ מָקוֹם לְשָׁמְרָן (ט) * וְנִמְצְאוּ עָלָיו כְּדֵי לְשָׁמְרָן, * מֻתָּר (ד) וּמוֹרִין כֵּן: **ג** ו הָיָה רוֹצֶה (י) לָצֵאת לַדָּרֶךְ (יא) בַּהַשְׁכָּמָה, (יב) מְנִיחָם,

א ר"ש בְּהִלְכוֹת תְּפִלִּין (סי' טז) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם וְהַתּוֹסָפוֹת בְּמַנְחוֹת ל"ו (ע"ב ד"ה ושפרת) וּבְכֻלָּם דּוֹכְחֵי.

א בְּרָכוֹת ט' (ע"ב). ב תּוֹסָפוֹת (שם ד"ה אחרים) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (ברכות פ"א ה"ב). ג מְנָחוֹת ל"ו (ע"ב). ד הַרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ד' מֵהִלְכוֹת תְּפִלִּין (ה"י-א) וְרא"ש (שם) בְּפֵרוּשׁ הַגְּמָרָא (לו:). ה שָׁם בְּגְּמָרָא (לו:).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [כ] **בָּהֶם.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים רָמְזוֹ פָּסוּק (תהלים מט יג) 'אָדָם בִּיקָר כּוֹ' לְפִי שֶׁרַשַּׁ"י (סוכה כו: ד"ה אבל) פֵּרֵשׁ שֶׁפֵּא שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה בְּהֶם וְאֵינוֹ כָּבוֹד לַתְּפִלִּין, וּתְפִלִּין נִקְרָאוּ 'יְקָר כְּרַבְרִבִין בְּמַגִּלָּה (טז:) 'יְקָר' אֵלּוּ תְּפִלִּין, וְזֶה שֶׁכָּתוּב 'אָדָם בִּיקָר' רָצוֹנוֹ לוֹמַר בִּתְפִלִּין 'לֹא יָלִין' וְצָרִיךְ לְהַסִּירָם כַּיָּוֹן שֶׁבָּצַת הַשֵּׁנָה נִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת כּוֹ' וְהוּא רָמְזוֹ נָאֶה: [ג] **מוֹרִין כֵּן.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּהִלְכוֹת צִיצִית (סי' יח סק"ג) שֶׁהָאַרַ"י (שער הכוונות דרושי תפילות מנחה דרוש ג) הָיָה נִזְהָר מְאֹד לְחַלְּצָן אַחַר שֶׁקִּיעַת

בְּאֵר הַיטֵב

א (ס) **אֵין לְבָרֵךְ.** וּמִטַּעַם זֶה נָכוֹן לַחֲלֹץ הַתְּפִלִּין בִּשְׂמֹאל, כִּי דָּבָר הַצָּרִיךְ בְּרָכָה נוֹטֶה בִּימִין, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַשֵּׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"א) וּבְנֵי חַיָּא (הגב"י סק"א) מִיָּשְׁבוּ עַיֵּן שָׁם: (ב) **הַשְּׁמָשׁוֹת.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) שֶׁהָעֲלָה דְּאִם הֶנִּיחָן בְּשַׁבָּת לְשֵׁם מִצְוָה עוֹבֵר מִשּׁוּם 'כָּל תּוֹסִיף', אֲבָל כְּשֶׁמְּנִיחִם שֶׁלֹּא לְשֵׁם מִצְוָה אֵין אִסּוּר לְהַנִּיחָם, עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן ש"ח סָעִיף קָטָן י"א, וּלְפִי מַה שֶּׁמְּחַלֵּק כָּאן לֹא הִקְשָׁה שָׁם מִידִי, וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא מָתַרְץ שָׁם כְּהָאי חִלּוּקָה וְקַל לְהָבִין, עַיֵּן בְּתִשׁוּבַת יַד אֶלְיָהוּ סִימָן ט' וּבְסֵפֶר יַד אַהֲרֹן (הגב"י):

א (ס) **קָצָת.** דְּאִלּוּ הָרְבֵּה יַכִּירֶנּוּ אֲפִלּוּ מֵרָחוֹק, וְאֵינוֹ רָגִיל כְּלָל לֹא יַכִּיר אֲפִלּוּ בְּקָרוֹב מְאֹד: **ב** (ג) **בָּהֶם.** וְחִישִׁינַן שֶׁמָּא יְסִיחַ בִּשְׁנָתוֹ, אֲבָל מִדְּאוֹרַיְתָא מֻתָּר לְהַנִּיחָם בַּלַּיְלָה, וְאֵין מַקְרִיבִין לוֹ (מנחות לו:) לְיָלָה זְמַן תְּפִלִּין: (ג) **מוֹרִין כֵּן.** (סק"ג). כָּתַב הַשֵּׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א) מִנְהָגֵי שְׁבִיּוֹם צוֹם תַּעֲנִית, שֶׁאַחַר הַמִּנְחָה אֲנִי עוֹמֵד בְּקָהָל עַד עַרְבִית, שֶׁלֹּא לְהָסִיר תְּפִלִּין וְטָלִית עַד אַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית, דְּכֵיוָן דְּלַיְלָה זְמַן תְּפִלִּין אֶלָּא שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵין לְהַנִּיחָם, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הֵם עָלַי מִשְׁעַת הַמִּנְחָה טוֹב שֶׁלֹּא לְחָלְצָן עַד אַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית, לְפִיכָךְ בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁמְּנִיחִין תְּפִלִּין בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה אֵין לְחַלֵּץ אוֹתָם קֹדֶם תְּפִלַּת עַרְבִית, וּמַה שֶּׁהָעָם נוֹהֲגִים לְחַלֵּץ אוֹתָם הַיְינוּ טַעֲמָא דְּלָאו כֻּלֵּי עָלְמָא דַּיְנֵי גְּמִירֵי, וַחֲכָם הַדּוֹר אֵין לָהֶם לְהוֹרוֹת דְּהָא אֵין מוֹרִין כֵּן עַד כָּאן. וְכֵן כָּתַב בְּלֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות) הִלְכוֹת תְּפִלִּין אוֹת ע"ט, וְכָתַב עוֹלַת תָּמִיד (סק"ד) שֶׁדְּבָרָיו נְכוֹנִים עַיֵּן שָׁם, וְכֵן פָּסַק בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן רצ"ח עַיֵּן שָׁם. אֲבָל מֵהֲרִי"ל בְּהִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב (מנהגים) כָּתַב שֶׁהָיָה חוֹלֵץ תְּפִלִּין שֶׁלּוֹ מִיָּד אַחַר קְרִיאָתוֹ לְמִנְחָה, וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) שֶׁכָּתַב בְּרִבִּים צָרִיךְ לְחָלְצָן, וְכֵן הִכְרִיעַ בְּתִשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן כ"ד עַיֵּן שָׁם: (ד) **וּמוֹרִין כֵּן.** וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן כְּדֵי לְשָׁמְרָן. אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אֵין מוֹרִין לְהַנִּיחָם בְּשֵׁבִיל הַשְּׁמִירָה. ט"ז (סק"ד):

בֵּאוּר הַהֲלָכָה

לְשׁוֹנוֹ הַקָּשֶׁה שֶׁל תְּפִלִּין צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לְמַעְלָה בְּעֹרֶף וְלֹא לְמַטָּה בְּמִקְרָקַע הַצַּוָּאר:

ב * אִם לֹא חָלַץ תְּפִלִּין מִשֶּׁשָּׁקְעָה חַמָּה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר גְּמַר שְׁקִיעָה דְּהוּא צֵאת הַכּוֹכָבִים, דְּאִז הוּא זְמַן חֲלִיצַת תְּפִלִּין מִדִּינָא. דְּאִלּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲפִלּוּ אִם הָיָה לוֹ מָקוֹם לִשְׁמָרָן אֵין צָרִיךְ לְחָלְצָן, כֵּן מוּכָח בְּמַנְחוֹת ל"ו עַמּוּד ב' אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאִית לֵיהּ לַיְלָה לָאו זְמַן תְּפִלִּין וְכָל שֶׁכֵּן לְרִידַד דְּסָקְסְנִין לַיְלָה זְמַן תְּפִלִּין, **וְכֵן כָּתַב הַלְבוּשׁ** (ס"ב) **וְהַפְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ב) **דְּמוֹרִין כֵּן לְכַתְּחִלָּה:**

* **וְנִמְצְאוּ עָלָיו כְּדֵי לִשְׁמָרָן. עַיֵּן בְּמִגֵּן אַבְרָהָם** (סק"ד) **שֶׁכָּתַב דְּצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר לָהֶם כֵּן שְׁעוֹשֶׂה כְּדֵי לִשְׁמָרָן וְכֵן מוּכָח בְּגְּמָרָא** (מנחות לו:), **וְגִלְאוּ כָּל הַמְקֻרָּשִׁים** [וְהַפְּרִי מְגַדִּים וְהַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְהָאַרְצוֹת הַחַיִּים (המאיר לארץ סק"י)], **ג דְּבִגְמָרָא** (שם) **מִשְּׁמַע לְהַקַּף בְּמַעֲשֶׂה דְּרַב אַשֵּׁי עַיֵּן שָׁם, וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה פְּשׁוּט דְּהוּא בָּא לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר דְּאִלּוּ אִם בָּאֱמֶת אֵין כַּוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה רַק שֶׁהוּא אוֹמֵר לָהֶם כֵּן שְׁעוֹשֶׂה בִּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבוֹאוּ לְהַזִּיר לְהָנִיחַ לַכְּתְחִלָּה בַּלַּיְלָה, גַּם כֵּן דַּי בְּכָךְ,** וְכֵן מוּכָח בְּהָדְיָא שָׁם בִּגְמָרָא בְּמַעֲשֶׂה דְּרַב אַשֵּׁי:

* **מֻתָּר וּמוּרִין כֵּן. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ט) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּיֵשׁ מִקְּלִין אֲפִלּוּ לְהָנִיחַ לַכְּתְחִלָּה בִּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה, וְנִרְאֶה לִי פְּשׁוּט דְּאַף דְּמֻתָּר לְכַתְּחִלָּה בִּמְחַשְׁבְתּוֹ שֶׁלּוֹבְשָׁן לְשֵׁם מִצְוָה וְכִדְמוּכָח בְּמַעֲשֶׂה דְּרַב אַשֵּׁי הַנַּ"ל, אַף עַל פִּי כֵן הַיּוֹם, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ל"ז** (ס"ב) עַיֵּן שָׁם. וְהַטַּעַם, (ס) דְּעַד זְמַן הַזֶּה חִיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִישַׁן בָּהֶם, וּבְכֻלָּל לַיְלָה הוּא לְעִנְיַן תְּפִלִּין:

א (א) **הֲנָחָתָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר תְּחִלַּת זְמַן הֲנָחָתָן, מַשְׁמָעוּת דְּאָמְרִינַן [בְּגֵדָה נ"א עַמּוּד ב'] דִּבְנֵי מַעֲרָבָא הָיוּ מְבָרְכִין אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְשָׁמֹר חֻקָּיו בְּתַר דְּמִסְלְקֵי תְּפִלִּין בַּלַּיְלָה, (ס) שֶׁהֵם הָיוּ סוֹבְרִים דְּלַיְלָה לָאו זְמַן תְּפִלִּין הוּא וְנָפְקָא לְהוּ זֶה מִקְּרָא (שמות יג י) 'וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה', יָמִים וְלֹא לֵילוֹת, אֲבָל לְדִידָן דְּסָבִירָא לָן דְּהַאי קְרָא אָתֵי לְעִנְיַן אַחַר כְּדַאִיתָא בַּגְּמָרָא, וְלַיְלָה קַיְימָא לָן (מנחות לו:) דְּזְמַן תְּפִלִּין הוּא אַף אֵין אֵין לְהַנִּיחָם לְכַתְּחִלָּה דְּגָזְרוּ שֶׁמָּא יִישַׁן בָּהֶם וְיָפִיחַ, הִלְכָךְ אֵין לְבָרֵךְ: **(ב) בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.** פֵּרוּשׁ אַף דְּקַיְימָא לָן שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב לָאו זְמַן תְּפִלִּין, (ס) וּכְשֶׁיִּרְצֶה לְהַנִּיחָן אָז לְשֵׁם מִצְוָה עוֹבֵר עַל 'כָּל תּוֹסִיף', מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאִם מְנִיחָן עֲלֵיהֶן בְּלִי כַּוָּנָה לְשֵׁם מִצְוָה אֵין בָּזֶה אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים (ג) מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֵצֵא בָּהֶן לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְיֵשׁ חוֹלְקִין גַּם עַל זֶה כְּמוֹ שֶׁיְּבֹאַר לְקַמָּן בְּסִימָן ל"א (סק"ה), לְפִיכָךְ לֹא שַׁיָּךְ בָּרְכָה עַל זֶה, כֵּיוָן שֶׁבַּחֲלִיצַת הַתְּפִלָּה מַצַּד עַצְמָהּ אֵין בָּהּ מִצְוָה וְאֵינוֹ חוֹלְצָן אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה:

א (א) **הֲנָחָתָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר תְּחִלַּת זְמַן הֲנָחָתָן, מַשְׁמָעוּת דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא יִישַׁן בָּהֶם, וּבְכֻלָּל לַיְלָה הוּא לְעִנְיַן תְּפִלִּין: **(ב) עִמּוֹ קָצָת.** דְּאִלּוּ הָרְבֵּה יַכִּירֶנּוּ אֲפִלּוּ מֵרָחוֹק, וְאֵינוֹ רָגִיל כְּלָל לֹא יַכִּיר אֲפִלּוּ בְּקָרוֹב מְאֹד: **ב** (ג) **בַּלַּיְלָה.** וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, מִדִּבְרֵי הַמְּגִן אַבְרָהָם (סק"ב) מַשְׁמַע א] דְּמֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהָנִיחַ, אֲבָל בִּפְרִי מְגַדִּים מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, אִם לֹא שֶׁלֹּא קִיֵּם עֲדַיִן מִצְוַת תְּפִלִּין בְּאוֹתוֹ יוֹם, דְּאָז יְנִיחֵם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: **(ד) וְיִישַׁן בָּהֶם.** וְחִיְישִׁינַן שֶׁמָּא יָפִיחַ בִּשְׁנָתוֹ, (ס) אֲבָל מִדְּאוֹרַיְתָא מֻתָּר לְהַנִּיחָם בַּלַּיְלָה, דְּקַיְימָא לָן לַיְלָה זְמַן תְּפִלִּין: **(ה) קָדָם שֶׁתִּשְׁקַע וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלָא אִסְרוּ רַבָּנָן רַק לְהַנִּיחָם לְכַתְּחִלָּה בַּלַּיְלָה, (ג) אֲבָל מִכַּיָּוֹן שֶׁכְּבָר מֻנָּחִין עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם לֹא הִצְרִיכוּם לְחָלְצָן: **(ו) כָּל הַלַּיְלָה.** פֵּרוּשׁ, כָּל זְמַן שֶׁאֵין חוֹלְצָן, (ד) דְּאִלּוּ חוֹלְצָן פַּעַם אַחַת שׁוּב אָסוּר לְהַנִּיחָן: **(ז) מֻתָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד זְמַן שֶׁרוֹצֶה לִישַׁן, דְּאָז בְּהֶכְרֵחַ מְסִירָן, שֶׁאָסוּר לִישַׁן שְׁנַת קֶבַע בָּהֶן וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן מ"ד (ס"א). **(ח) וְאֵין מוֹרִין כֵּן.** הַלָּכָה לְמַעֲשֶׂה לְאַחֲרִים, שֶׁמָּא יָבוֹאוּ לְהַנִּיחָן לְכַתְּחִלָּה, וְעַל כֵּן לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן אֶלָּא בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ (ו) ב] אֲבָל לֹא בְּרַבִּים, דְּהוּא גַּם כֵּן כְּהוֹרָאָה, וְעַל כֵּן (ו) אֵין לְהִתְפַּלֵּל בָּהֶם תְּפִלַּת עַרְבִית בְּתַעֲנִית צִבּוּר בְּרַבִּים: **(ט) וְנִמְצְאוּ עָלָיו.** דַּוְקָא נִמְצְאוּ מִקְּלִין וּמוּרִין שֶׁבְּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה אֵין צָרִיךְ לַחֲלֹץ עַד אַחַר שֶׁלֹּא יָשַׁן, (ס) אֲבָל לְהַנִּיחָם לְכַתְּחִלָּה אָסוּר בִּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה, וְיֵשׁ מְקִלִּין בָּזֶה [עוֹלַת תָּמִיד (סק"ג) וְהַגְּרָ"א (סק"ג)]: **ג (י) לָצֵאת לַדָּרֶךְ.** וְקָשֶׁה לוֹ לַהֲנִיחָן אַחַר כָּךְ מִפְּנֵי הַקֹּר וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא [חַיֵּי אָדָם (כלל יד סי"ז)]: **(יא) בַּהַשְׁכָּמָה.** אֲפִלּוּ (ס) קֹדֶם עֲמוּד הַשַּׁחַר: **(יב) מְנִיחָם.** קֹדֶם יְצִיאָתוֹ. וְיָכוֹל (י) לְכַוֵּן שֶׁלּוֹבְשָׁם לְשֵׁם מִצְוָה, כֵּיוָן דְּקַיְימָא לָן לַיְלָה זְמַן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **אֵין לְבָרֵךְ.** פֵּרוּשׁ לְאַפּוֹקֵי מִמַּאי דְּאָמְרִינַן [בְּגֵדָה נ"א עַמּוּד ב'] דִּבְנֵי מַעֲרָבָא הָיוּ מְבָרְכִין אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְשָׁמֹר חֻקָּיו בְּתַר דְּמִסְלְקֵי תְּפִלִּין בַּלַּיְלָה, (ס) שֶׁהֵם הָיוּ סוֹבְרִים דְּלַיְלָה לָאו זְמַן תְּפִלִּין הוּא וְנָפְקָא לְהוּ זֶה מִקְּרָא (שמות יג י) 'וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה', יָמִים וְלֹא לֵילוֹת, אֲבָל לְדִידָן דְּסָבִירָא לָן דְּהַאי קְרָא אָתֵי לְעִנְיַן אַחַר כְּדַאִיתָא בַּגְּמָרָא, וְלַיְלָה קַיְימָא לָן (מנחות לו:) דְּזְמַן תְּפִלִּין הוּא אַף אֵין אֵין לְהַנִּיחָם לְכַתְּחִלָּה דְּגָזְרוּ שֶׁמָּא יִישַׁן בָּהֶם וְיָפִיחַ, הִלְכָךְ אֵין לְבָרֵךְ: **(ב) בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.** פֵּרוּשׁ אַף דְּקַיְימָא לָן שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב לָאו זְמַן תְּפִלִּין, (ס) וּכְשֶׁיִּרְצֶה לְהַנִּיחָן אָז לְשֵׁם מִצְוָה עוֹבֵר עַל 'כָּל תּוֹסִיף', מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאִם מְנִיחָן עֲלֵיהֶן בְּלִי כַּוָּנָה לְשֵׁם מִצְוָה אֵין בָּזֶה אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים (ג) מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֵצֵא בָּהֶן לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְיֵשׁ חוֹלְקִין גַּם עַל זֶה כְּמוֹ שֶׁיְּבֹאַר לְקַמָּן בְּסִימָן ל"א (סק"ה), לְפִיכָךְ לֹא שַׁיָּךְ בָּרְכָה עַל זֶה, כֵּיוָן שֶׁבַּחֲלִיצַת הַתְּפִלָּה מַצַּד עַצְמָהּ אֵין בָּהּ מִצְוָה וְאֵינוֹ חוֹלְצָן אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה:

א (א) **הֲנָחָתָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר תְּחִלַּת זְמַן הֲנָחָתָן, מַשְׁמָעוּת דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא יִישַׁן בָּהֶם, וּבְכֻלָּל לַיְלָה הוּא לְעִנְיַן תְּפִלִּין: **(ב) עִמּוֹ קָצָת.** דְּאִלּוּ הָרְבֵּה יַכִּירֶנּוּ אֲפִלּוּ מֵרָחוֹק, וְאֵינוֹ רָגִיל כְּלָל לֹא יַכִּיר אֲפִלּוּ בְּקָרוֹב מְאֹד: **ב** (ג) **בַּלַּיְלָה.** וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, מִדִּבְרֵי הַמְּגִן אַבְרָהָם (סק"ב) מַשְׁמַע א] דְּמֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהָנִיחַ, אֲבָל בִּפְרִי מְגַדִּים מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, אִם לֹא שֶׁלֹּא קִיֵּם עֲדַיִן מִצְוַת תְּפִלִּין בְּאוֹתוֹ יוֹם, דְּאָז יְנִיחֵם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: **(ד) וְיִישַׁן בָּהֶם.** וְחִיְישִׁינַן שֶׁמָּא יָפִיחַ בִּשְׁנָתוֹ, (ס) אֲבָל מִדְּאוֹרַיְתָא מֻתָּר לְהַנִּיחָם בַּלַּיְלָה, דְּקַיְימָא לָן לַיְלָה זְמַן תְּפִלִּין: **(ה) קָדָם שֶׁתִּשְׁקַע וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלָא אִסְרוּ רַבָּנָן רַק לְהַנִּיחָם לְכַתְּחִלָּה בַּלַּיְלָה, (ג) אֲבָל מִכַּיָּוֹן שֶׁכְּבָר מֻנָּחִין עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם לֹא הִצְרִיכוּם לְחָלְצָן: **(ו) כָּל הַלַּיְלָה.** פֵּרוּשׁ, כָּל זְמַן שֶׁאֵין חוֹלְצָן, (ד) דְּאִלּוּ חוֹלְצָן פַּעַם אַחַת שׁוּב אָסוּר לְהַנִּיחָן: **(ז) מֻתָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד זְמַן שֶׁרוֹצֶה לִישַׁן, דְּאָז בְּהֶכְרֵחַ מְסִירָן, שֶׁאָסוּר לִישַׁן שְׁנַת קֶבַע בָּהֶן וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן מ"ד (ס"א). **(ח) וְאֵין מוֹרִין כֵּן.** הַלָּכָה לְמַעֲשֶׂה לְאַחֲרִים, שֶׁמָּא יָבוֹאוּ לְהַנִּיחָן לְכַתְּחִלָּה, וְעַל כֵּן לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן אֶלָּא בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ (ו) ב] אֲבָל לֹא בְּרַבִּים, דְּהוּא גַּם כֵּן כְּהוֹרָאָה, וְעַל כֵּן (ו) אֵין לְהִתְפַּלֵּל בָּהֶם תְּפִלַּת עַרְבִית בְּתַעֲנִית צִבּוּר בְּרַבִּים: **(ט) וְנִמְצְאוּ עָלָיו.** דַּוְקָא נִמְצְאוּ מִקְּלִין וּמוּרִין שֶׁבְּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה אֵין צָרִיךְ לַחֲלֹץ עַד אַחַר שֶׁלֹּא יָשַׁן, (ס) אֲבָל לְהַנִּיחָם לְכַתְּחִלָּה אָסוּר בִּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה, וְיֵשׁ מְקִלִּין בָּזֶה [עוֹלַת תָּמִיד (סק"ג) וְהַגְּרָ"א (סק"ג)]: **ג (י) לָצֵאת לַדָּרֶךְ.** וְקָשֶׁה לוֹ לַהֲנִיחָן אַחַר כָּךְ מִפְּנֵי הַקֹּר וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא [חַיֵּי אָדָם (כלל יד סי"ז)]: **(יא) בַּהַשְׁכָּמָה.** אֲפִלּוּ (ס) קֹדֶם עֲמוּד הַשַּׁחַר: **(יב) מְנִיחָם.** קֹדֶם יְצִיאָתוֹ. וְיָכוֹל (י) לְכַוֵּן שֶׁלּוֹבְשָׁם לְשֵׁם מִצְוָה, כֵּיוָן דְּקַיְימָא לָן לַיְלָה זְמַן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) תּוֹסָפוֹת (ברכות מד: ד"ה ולבני) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ולא): **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסִימָן ל"א (סק"א): **(ד)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואיכא):

א (ס) לְבוּשׁ (ס"ב) וּפְרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"א): **ב (ב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): **(ג)** בֵּית יוֹסֵף (שם) וְעַ"ז (סק"ד): **ג (ס)** רַשַּׁ"י מַנְחוֹת ל"ו עַמּוּד א' (ד"ה והיו): **(ד)** מַנְחוֹת ל"ו עַמּוּד א': **(ה)** פְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ד): **(ו)** אַרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס"ב) בְּשֵׁם אַחֲרוֹנִים: **(ז)** בֵּית יוֹסֵף (שם): **(ח)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד): **(ט)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואיכא):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן משמע בשו"ע הרב (ס"ב וס"ד). אבל בסידור כתב שאין להניח תפילין אחר תחלת השקיעה ואם היו עליו מקודם אין צריך לחלצן כי אם בערב שבת ובערב יום טוב שצריך לחלצן לפני השקיעה זמן מה קודם שמדליקין הנרות בערב שבת.

ב] ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב: אבל לא ברבים וכו' אלא א"כ הוא בבית המדרש, שביושבי בית המדרש אין לחוש שיטעו. **ג]** בשו"ע הרב (ס"ב בסוגריים) כתב שאף אם נמצאו עליו צריך שיאמר להרואים שעושה כן כדי לשומרן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah